

Råd för att skydda hästar eller lantbruksdjur mot brand – checklista för evakuering

Vissa samhällsstörningar kan leda till att du behöver evakuera dina djur. Det gäller till exempel vid bränder och översvämningar.

Det här är Jordbruksverkets checklista för vad du ska tänka på för att minska risken att en skogsbrand sprider sig till djurutrymmen. Checklistan beskriver också hur du kan göra en beredskapsplan för att genomföra en evakuering av stora djur, såsom hästar och lantbruksdjur. De flesta av råden för evakuering kan också användas vid andra samhällsstörningar än brand.

Texten är tänkt som en vägledning, så du kan behöva anpassa den efter rådande förhållanden.

Minska risken för spridning av brand

Undvik att en brand kommer nära djurutrymmen

- Røj undan så mycket brännbart som är möjligt runt djurutrymmen. Såga ner de nedersta grenarna på omgivande träd. Detta gäller även beten eller rasthagar, om du skulle tvingas lämna kvar djur.
- Att göra brandgator med hjälp av en kultivator kan förhindra att en brand sprids via markvegetation nära gården.

Beredskapsplan för att genomföra en evakuering

Du har större förutsättningar att lyckas om du planerar i förväg för en eventuell evakuering av dina djur. Ju bättre framförhållning du har, desto lättare går evakueringen. Här ger vi råd om hur du kan förbereda dig.

Ta fram en evakueringsplan

- Upprätta en förteckning över alla dina djur, med ID-nummer.
- Gör en plan för vilka djur som i första hand ska evakueras. Om en stor brand har ett snabbt förlopp är det inte säkert att du kan komma tillbaka för att lasta en ny omgång djur.
- Lämna kontaktuppgifter till både dig själv och den plats du tänker flytta djuren till. Sätt gärna upp dessa kontaktuppgifter på flera ställen på gården, så att räddningspersonal enkelt kan nå dig.

- Dela gärna din evakueringsplan med familj och grannar, om behov av evakuering skulle uppstå när du inte är hemma.

Förbered transporten

- Lokalisera ett par alternativa vägar för borttransport av djuren. Bränder kan röra sig mycket snabbt, så minst två utrymningsvägar bör identifieras. Provkör gärna vägarna om du inte känner till området.
- Om du själv kan transportera djuren: Se över transportfordonet så att det är i funktionellt skick. Ha eventuellt dragfordon fulltankat.
- Om du inte har möjlighet att själv transportera djuren: Kontakta en transportör och diskutera hur en transport kan utföras. Lämna uppgifter om djurslag, antal djur och ge en vägbeskrivning till transportören.
- Om du har ett stort antal djur som bäst förflyttas med lastbil: Försäkra dig om att en lastbil kan ta sig fram och vända på gården.
- Om du har få djur: Ta reda på var du kan hyra eller låna en hästtransport (och en dragbil om du inte har någon).

Hitta tillfälliga djurutrymmen

- Ta kontakt och gör överenskommelser med ägare till djurutrymmen eller betesmark dit du kan flytta djuren. Platsen bör ligga så nära som möjligt för att ta hänsyn till djuren, samtidigt som den ska vara placerad på ett säkert avstånd från till exempel en brand.
- Bestäm i förväg vilka beten eller rasthagar du ska använda om du blir tvungen att lämna kvar djur.
 - Undvik inhägnader med mycket buskar och träd eller annat material som lätt tar eld. Detsamma gäller omgivande mark.
 - Undvik om möjligt mark med passerande elledningar samt hagar omgärdade med taggtråd.
 - Inhägnaden bör vara så stort att djuren kan undkomma flygande, brinnande föremål.

Tillgång till foder och vatten

Försäkra dig om tillgången till foder och vatten på den plats som du tänker evakuera djuren till.

- Undersök om det är möjligt att lagra en del av ditt grovfoder på platsen du planerat som tillfälligt djurutrymme.
- Förbered så långt det är möjligt för att ordna dricksvattnet till djuren på det planerade tillfälliga djurutrymmet.

Kontaktlista

- Gör en kontaktlista med telefonnummer till till exempel grannar eller frivilligorganisationer, såsom Blå Stjärnan.
- LRF (Lantbrukarnas Riksförbund) kan ofta hjälpa dig lokalt med kontakter och annat stöd.

Evakuering av dina djur

Om du har förberett dig väl inför en evakuering med en beredskapsplan, så går den smidigare och har störst förutsättningar för att lyckas. Det gäller också om du genomför evakueringen i god tid innan du får order om att själv evakuera.

Men även om du har förberett dig väl är det inte lätt att evakuera många, stora djur samtidigt. Denna checklista för en evakuering kan förhoppningsvis underlätta något.

Följ anvisningar

- Följ räddningstjänstens eller polisens anvisningar under hela evakueringsperioden.

Förberedelse och hantering av djuren

- Ta bort träns, halsremmar, insektsskydd och annat av nylon från djuren. Dessa smälter av värmen och kan ge svåra skador.
- Driv, led och lasta djuren lugnt och metodiskt.
- Försök om möjligt att hålla dina djur i intakta grupper, utan att blanda in djur från andra ställen. Det hjälper dig att undvika smitta mellan gårdar. Det underlättar också framtida identifiering av djuren.
- Överväg att lämna kvar eller avliva sjuka eller gamla djur, som kan ha svårt att klara en lastning och transport.
- Prioritera inte att ta hand om döda djur, men om det finns möjlighet bör du lägga dessa på en hårdgjord yta på säkert avstånd från vattentäkt.

Dokumentera

- Markera vilka djur som är evakuerade på din förteckning över gårdens djur.
- Dokumentera hur djuren har flyttats, för att du lättare ska kunna rapportera det till Jordbruksverket i ett senare skede.

Be om hjälp

- Om du har behov – tveka inte att utnyttja hjälp från kollegor, LRF, grannar, vänner eller frivilligorganisationer såsom Blå Stjärnan.

Om du måste lämna dina djur

Att lämna dina djur vid en stor brand är den absolut sista utvägen som du kan ta till om tiden är knapp eller om det är många djur.

Flytta ut djuren ur stallbyggnader

- Stalla aldrig in djuren, utan flytta dem till ett bete eller en rasthage som du har valt ut i förväg.
- Undvik inhägnader med mycket buskar och träd eller annat material som lätt tar eld. Detsamma gäller omgivande mark.
- Se till att inhägnaden är så stort att djuren kan undkomma flygande, brinnande föremål.
- I sista hand, släpp djuren lösa på ostängslad mark. Detta innebär en stor risk, eftersom det inte är alltid som djuren söker sig bort från elden. De kan dessutom vara i vägen för brandbekämpningen eller blockera vägar som är nödvändiga för räddningsarbete eller evakuering

Foder och vatten

- Förse djuren med foder och vatten för åtminstone 3 dygn. Se till att alla djuren kommer åt att äta eller dricka. Förlita dig inte på automatiska vattensystem eftersom elektriciteten kan slås ut.